

Procés penal

Teresa Armenta Deu
Sílvia Pereira Puigvert

Resums, activitats, glossaris, bibliografia i tractament didàctic
a càrrec de Sílvia Pereira Puigvert i Teresa Armenta Deu

PID_00235921

Material docent de la UOC

Teresa Armenta Deu

Catedràtica de Dret Processal de la
Universitat de Girona.

Sílvia Pereira Puigvert

Professora Lectora de Dret Processal
a la Universitat de Girona.

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats
pel professor: Jordi García Albero (2016)

Quarta edició: setembre 2016

© Teresa Armenta Deu, Sílvia Pereira Puigvert

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2016

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Dipòsit legal: B-13.012-2016

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

En un estat de dret, l'aplicació del *ius puniendi* està sotmesa a una sèrie de garanties, entre les quals destaca la que s'expressa amb l'aforisme *nulla poena sine proceso*; és a dir, no hi ha pena sense procés.

El procés penal és l'instrument mitjançant el qual els òrgans als quals s'encomana la potestat jurisdiccional (jutjar i fer executar el que s'ha jutjat) apliquen el dret penal substantiu.

A més d'aquesta funció, el procés penal serveix altres finalitats, entre les quals cal destacar la d'atendre les necessitats i els drets de les víctimes.

No es pot comprendre la totalitat d'un sistema penal només amb l'estudi del dret penal substantiu. La comprensió del sistema penal d'un estat passa, necessàriament, pel coneixement, a més, del procés mitjançant el qual s'aplicaran, si escau, les penes i les mesures de seguretat que preveu la legislació penal.

Aquest és l'objectiu d'aquest material, en què s'explica el procés penal de l'Estat espanyol amb una sistemàtica concebuda perquè un estudiant de criminologia pugui adquirir un coneixement adequat al seu perfil acadèmic, no tant dels aspectes més "procedimentals" o "tècnics" del procés penal, sinó dels conceptes, els principis i les línies generals del nostre sistema d'enjudiciament.

El material didàctic es divideix en sis mòduls.

El primer mòdul està dedicat a la jurisdicció penal i el procés penal. En primer lloc s'hi expliquen els subjectes encarregats d'exercir la funció jurisdiccional, i aquells altres que, de maneres diferents, coadjuven al fet que aquesta funció sigui possible. En segon lloc, s'hi expliquen els principis i els sistemes de procés penal i les seves fonts legals.

El segon mòdul aborda els subjectes que participen en el procés penal i el seu objecte. El tercer se centra en la fase d'instrucció. El quart estudia la fase intermèdia i el judici oral. El cinquè desenvolupa la terminació del procés, els seus efectes, els recursos, els costos i l'execució. Finalment, el sisè aprofundeix en procediments especials, com el nou judici per delictes lleus o el procediment per acceptació de decret.

Amb la concisió, però també el rigor, que caracteritza aquest material, s'ofereix un text suficient entorn dels elements més indispensables a l'hora d'afrontar el dret processal penal.

Objectius

Els objectius que es proposen amb l'estudi de l'assignatura *Procés penal* són els següents:

1. Comprendre la importància del procés penal en tant que "eina" per a l'aplicació jurisdiccional del dret penal.
2. Entendre la singularitat i la complexitat del procés penal.
3. Conèixer els principis que informen el procés penal i els sistemes d'acord als quals pot estructurar-se des de la perspectiva dels manaments constitucionals.
4. Aprendre la dinàmica general del procés penal.
5. Comprendre quins son els pressupòsits i l'objecte del procés penal.
6. Distingir les particularitats que presenten els diferents procediments penals quant a la seva dinàmica.
7. Assumir les exigències constitucionals referides al procés penal i les seves conseqüències pràctiques.
8. Familiaritzar-se tant amb la legislació relativa al procés penal com amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional sobre la matèria.
9. Valorar els principals aspectes del procés penal que son objecte de discussió i debat, valorar-ne les conseqüències pràctiques i la incidència constitucional i legal.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Procés i jurisdicció penal

Teresa Armenta Deu

1. El procés penal
2. Una premissa de partida: la ineludible relació entre el dret penal i el dret processal penal. Una breu referència a la seva evolució
3. Jurisdicció. Dret processal i funció jurisdiccional
4. Origen i antecedents del concepte de *jurisdicció* i *dret processal*
5. La jurisdicció com a potestat pública encaminada a la realització del dret en el cas concret
6. Principis constitucionals del poder judicial
7. Els òrgans jurisdiccionals: principis informadors
8. Classes de jutjats i tribunals. L'ordre jurisdiccional penal
9. Element subjectiu del poder judicial: personal al servei de l'Administració de Justícia i personal col·laborador
10. Sistemes i principis del procés penal
11. Principis estructurals del procés penal. Les fonts del procés penal

Mòdul didàctic 2

Subjectes i objecte del procés penal

Teresa Armenta Deu

1. La determinació dels jutjadors: jurisdicció i competència penal, repartiment, recusació i abstenció
2. Les parts en el procés penal (I): parts acusadores
3. Les parts en el procés penal (II): parts acusades
4. L'objecte del procés penal. Les qüestions prejudicials

Mòdul didàctic 3

La fase d'instrucció

Teresa Armenta Deu

1. La instrucció (I): fase preliminar
2. La instrucció (II): desenvolupament del sumari o diligències prèvies
3. La instrucció (III): mesures limitatives de drets fonamentals
4. Mesures cautelars

Mòdul didàctic 4

Fase intermèdia i judici oral

Teresa Armenta Deu

1. Fase intermèdia
2. El judici oral (I): tràmits que en precedeixen la celebració
3. El judici oral (II): la prova

Mòdul didàctic 5

Finalització del procés

Teresa Armenta Deu

1. Finalització del procés i cosa jutjada
2. Els recursos
3. Costes i execució

Mòdul didàctic 6

Altres procediments

Teresa Armenta Deu

1. Procediments especials (I)
2. Procediments especials (II)
3. Procediments especials (III)
4. Procediments especials (IV)
5. Procediments especials (V)
6. La Cort Penal Internacional

Bibliografía

Armenta Deu, T. (2016). *Lecciones de derecho procesal penal*. Madrid: Marcial Pons. Novena edición.

Marchena Gómez, M. y González-Cuéllar Serrano, N. (2015). *La reforma de la Ley de Enjuiciamiento Criminal en 2015*. Madrid: Castillo de Luna Ediciones Jurídicas.

Muerza Esparza, J. (2016). *Las reformas procesales penales de 2015*. Navarra: Aranzadi.

